

Handläggare
Elin Sundberg
Telefon: 0850835884

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 23 augusti 2022

Ärende 5

Utredning gällande svenska för invandrare (sfi)

En genomlysning av sfi med fokus på studieväg 1 och 2

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att godkänna bifogad utredning och beslutar att lägga den till handlingarna.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att överlämna ärendet till kommunstyrelsen med hänvisning till nämndens följande två uppdrag i budget för 2022:
 - Arbetsmarknadsnämnden ska göra en genomlysning av sfi i egen och upphandlad regi för att föreslå åtgärder som höjer kvaliteten i undervisningen, utvecklar möjligheten till kvalitetskontroll av samtliga skolor och bidrar till ökad motivation och genomströmning av elever.
 - Arbetsmarknadsnämnden ska även utreda hur sfi i större utsträckning kan ske inom sammanhållna grupper och med antagning med regelbundna intervaller.

Sammanfattning

Arbetsmarknadsförvaltningen har gjort en genomlysning av svenska för invandrare (sfi) i egen och upphandlad regi. Utredningen fokuserar på utbildning i sfi för elever på studieväg 1 med ingen eller mycket kort skolbakgrund, och studieväg 2 där eleverna har 6-12 års skolbakgrund. Utredningen har lagt särskild vikt vid hur Stockholms stad kan bidra till att undervisningen i sfi utvecklas.

Utredningen konstaterar att i och med nuvarande komvuxavtal infördes flera viktiga förändringar för att höja kvaliteten och genomströmningen i sfi. Det rörde bland annat införandet av en individuell kurstid och uppföljning av elevers progression, utökade krav på kompetenser, samt nya utbildningspaket och studiegrupper för sfi-elever. I samband med avtalet förstärktes även uppföljningen på individ- och verksamhetsnivå.

Avtalet har också inneburit vissa utmaningar. Det har exempelvis upplevts svårt att vid behov göra relevanta avtalsändringar. Leverantörer lyfter även att ersättningsmodellen inte kompenserar för utökad avtalskrav.

Utredningen lämnar flera förslag som på olika sätt syftar till att fler elever i sfi ska nå målen för utbildningen. Ett förslag innebär att arbetsmarknadsförvaltningen bör förstärka det strategiska utvecklingsarbetet för studieväg 2 genom utökad samverkan med skolorna, nya forum för kollegialt lärande och ett ökat fokus på arbetslivsanknytningen för vissa målgrupper. Det är också viktigt att fortsätta det aktiva utvecklingsarbetet för studieväg 1, eftersom utbildningen riktar sig till en elevgrupp med stora utbildningsbehov.

Utredningen visar vidare att skolorna på olika sätt arbetar aktivt för att tillgängliggöra undervisningen pedagogiskt, fysiskt och socialt. Studieteamets kompetens inom tillgängliga lärmiljöer stöder skolors arbete, men kan utnyttjas mer. Skolorna kan också behöva mer stöd i vad det innebär att utveckla elevers digitala kompetens. Ett ytterligare sätt att öka kvaliteten i undervisningen är att öka andelen lärare inom sfi med pedagogisk examen, ämnesbehörighet och fördjupade kunskaper i svenska som andraspråk.

Utredningen föreslår till sist att kommande komvuxavtal bör utformas så att intaget till varje skola och studieväg sker med längre intervall om exempelvis fem veckor.¹ Det skulle möjliggöra mer sammanhållna studiegrupper, vilket har stora pedagogiska fördelar.

Arbetsmarknadsförvaltningen avser att fortsatt analysera utredningens slutsatser och förslag i syfte att det ska utgöra grund för fortsatt utveckling av sfi.

Bakgrund

Arbetsmarknadsförvaltningen har gjort en utredning av två uppdrag till arbetsmarknadsnämnden som kommunfullmäktige beslutat om i Stockholms stads budget för 2022:

- Arbetsmarknadsnämnden ska göra en genomlysning av sfi i egen och upphandlad regi för att föreslå åtgärder som höjer kvaliteten i undervisningen, utvecklar möjligheten till kvalitetskontroll av samtliga skolor och bidrar till ökad motivation och genomströmning av elever.
- Arbetsmarknadsnämnden ska även utreda hur sfi i större utsträckning kan ske inom sammanhållna grupper och med antagning med regelbundna intervall.

Utredningen sammanfattas i rapporten En genomlysning av sfi med fokus på studieväg 1 och 2.

Ärendet

Om utredningen

Utredningen utgör en genomlysning av svenska för invandrare (sfi) i egen och upphandlad regi. Syftet har varit att föreslå åtgärder som höjer kvaliteten i undervisningen, utvecklar möjligheten till kvalitetskontroll av samtliga skolor och bidrar till ökad motivation och genomströmning av elever. Utredningen innefattar också hur sfi i större utsträckning kan ske inom sammanhållna grupper och med antagning med regelbundna intervall.

Sfi är en kvalificerad språkutbildning som syftar till att ge vuxna invandrare ett funktionellt andraspråk för att kommunicera och delta aktivt i vardags-, samhälls- och arbetsliv samt fortsatta studier. Målgruppen för sfi är bred och utbildningsformen riktar sig till alla som är bosatta i landet och som saknar sådana grundläggande kunskaper i svenska språket som utbildningen syftar till att ge. En person har rätt att delta i utbildning i svenska för invandrare från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 16 år². Det finns ingen statistik som visar de exakta orsakerna bakom varför elever påbörjar sfi-studier. Utifrån Vuxenutbildningscentrums kartläggningssamtal och erfarenhet vill dock de flesta läsa sfi för att förbättra sina språkkunskaper för att kunna få eller behålla ett arbete.

Sfi är inte en studiemedelsberättigande utbildning och förutsätter därför att eleverna kan försörja sig på annat sätt under studietiden. Det finns ingen statistik över olika källor till försörjning men KLIVA-utredningen lyfter att majoriteten av de studerande på sfi försörjer sig genom arbete eller en partner³. Nyanlända mellan 20 och 65 år och som har uppehållstillstånd som flykting, kvotflykting eller skyddsbehövande och som deltar i Arbetsförmedlingens etableringsprogram har dock rätt till etableringsersättning där studier, bland annat på sfi, kan vara en insats som ingår i programmet. Det är möjligt att få etableringsersättning under högst två år. I juni 2022 studerade ca 55% (471 personer) av alla inskrivna i etableringsprogrammet på Arbetsförmedlingen i Stockholms stad på sfi⁴. Det kan också finnas möjlighet för övriga personer inskrivna vid Arbetsförmedlingen att under vissa förutsättningar och under kortare perioder få aktivitetsstöd för

² 20 kap. 31 § skollagen (2010:800).

³ Se även *SOU 2020:66, Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk*. Sid. 565.

⁴ Arbetsförmedlingens månadsstatistik

studier på komvux, under förutsättning att Arbetsförmedlingen ser studier på sfi som arbetsmarknadspolitiskt motiverat⁵.

När det gäller antal personer som uppbär försörjningsstöd under sfi-studier saknas statistik över detta. Sedan 2021 har så kallad ”språkplikt” införts som innebär att personer som uppbär försörjningsstöd vid behov ska studera sfi för att anses stå till arbetsmarknadens förfogande⁶. Sammanfattningsvis bedömer arbetsmarknadsförvaltningen att majoriteten av eleverna på sfi inte uppbär försörjning från det offentliga, utan försörjer sig via till exempel arbete eller anhöriga.

Utredningen har lagt särskild vikt vid hur Stockholms stad kan bidra till att undervisningen i sfi utvecklas. Forskning visar att det är helt centralt att förbättra undervisningen för att faktiskt förbättra elevers resultat.⁷ De mest framgångsrika skolorna i världen kännetecknas också av en kollegial praxis där lärare samarbetar för att utveckla undervisningen.

Utredningen fokuserar på utbildning i sfi för elever på studieväg 1 med nästan ingen tidigare skolbakgrund, och studieväg 2 där eleverna har 6-12 års skolbakgrund. 17 500 elever studerade sfi inom Stockholm stad år 2021. Av dem studerade 7 procent på studieväg 1 och drygt hälften på studieväg 2. Förslag som rör uppdraget om sammanhållna grupper och intag med regelbundna intervaller berör även studieväg 3. Kombinationsutbildningar är inte i fokus för utredningen.

Utredningen har pågått under februari till juni 2022. Flera metoder har använts för att identifiera pågående utvecklingsarbete, framgångsfaktorer och utvecklingsbehov. En omfattande intervjustudie med elever, lärare och rektorer i egen och upphandlad regi har utgjort en särskilt viktig del i utredningen. En enkät har också genomförts med sfi-skolorna om studiegrupper och intag av elever. Stockholms stads utvecklingsarbete har kartlagts dels genom dokumentstudier, dels genom samtal och intervjuer inom arbetsmarknadsförvaltningen. Utredningen har även sammanställt viktiga erfarenheter från nationella utredningar och rapporter som berör sfi. Till sist har tre digitala utbyten genomförts med Göteborgs stad, Malmö stad och Helsingborgs kommun.

⁵ <https://arbetsformedlingen.se/for-arbetsseekande/sa-hittar-du-jobbet/tips-inspiration-och-nyheter/artiklar/2020-10-07-ga-en-utbildning-med-aktivitetsstod>

⁶ Lagrådsremiss: *Språkplikt – deltagande i vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) för rätt till försörjningsstöd* (2020)

⁷ Barber och Mourshed (2007), *How the World's Best-Performing School Systems Come Out on Top*.

Utredningens slutsatser och förslag

Nedan sammanfattas de viktigaste slutsatserna och förslagen från utredningen. Förslagen syftar på olika sätt till att fler elever i sfi ska nå målen för utbildningen. Kostnader för förslagen har inte utretts.

Flera viktiga förändringar med nuvarande komvuxavtal men behov av justeringar finns

Nuvarande komvuxavtal som infördes 2021 innehåller flera förändringar i syfte att öka kvaliteten och genomströmningen i sfi. Varje elev får med det nya avtalet en tilldelad kurstid och elevens progression följs upp systematiskt. Kopplingen till arbetslivet har också stärkts, bland annat inom ramen för nya utbildningspaket som sfi mot jobb och sfi med yrkesinfärgning, SFY. Att erbjuda eleverna en utökad arbetslivsanknytning gav även ett mervärde i anbudsgivningen. Vidare infördes nya typer av studiegrupper som sammanhållna studiegrupper och sfi flex. Avtalet innebar även utökade krav på kompetenser som specialpedagog och studiehandledare som är viktiga för ett gott stöd till elever.

Utredningen visar att dessa förändringar är viktiga för att öka kvaliteten i undervisningen i sfi. Samtidigt finns utmaningar med avtalet. Pandemin gjorde att införandet av nya utbildningspaket och studiegrupper försenades. Under pågående avtalsperiod har det också hittills upplevts svårt att vid behov göra relevanta avtalsändringar. Leverantörerna menar vidare att ersättningsmodellen inte kompenserar för de utökade kraven i avtalet. Incitamenten att utveckla och ge utbildningspaket behöver särskilt stärkas. Utbildningspaket innebär att studier i sfi kombineras med andra kurser och de är viktiga för att utveckla sfi i Stockholms stad. Utbildningspaketen är framtagna för att både ge ett funktionellt språk och samtidigt ge kunskaper för att delta i samhället, fortsatt studera och arbeta.

Uppföljningen på individ- och verksamhetsnivå har förstärkts

Flera förändringar har gjorts de senaste åren som innebär en ökad uppföljning av sfi både på individ- och verksamhetsnivå. Många rektorer och lärare är positiva till den uppföljning på individnivå som görs av elevers progression, även om de upplever arbetet som tidskrävande. Utredningen visar att ett omfattande utvecklingsarbete pågår för att förbättra rutiner och implementera nya arbetssätt för progressionsuppföljningen på skolorna och på arbetsmarknadsförvaltningen.

Vidare har verksamhets- och avtalsuppföljningen av vuxenutbildningen förstärkts genom mer personella resurser och utvecklade rutiner och arbetssätt. Det innebär en ökad kvalitetskontroll av hela vuxenutbildningen inbegripet sfi. Det

innebär också ett utökat underlag till stadens och skolornas kontinuerliga kvalitetsarbete.

Enhetsuppföljningen har utvecklats genom att alla skolor följs upp under en avtalscykel utifrån områden som på olika sätt är relevanta för undervisningen i sfi. Ett fortsatt utvecklingsområde är att sammanställa resultatet av enhetsuppföljningar för att bidra till det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå. Under 2022 arbetar arbetsmarknadsförvaltningen för att ytterligare utveckla det systematiska kvalitetsarbetet. Det innefattar bland annat kopplingen mellan verksamhets- och avtalsuppföljningen och kvalitetsarbetet, samt insatser om könsuppdelad statistik.

Sammanfattningsvis ser utredningen inget behov av ökad kvalitetskontroll av sfi. Uppföljningen har både förstärkts och systematiserats på individ- och verksamhetsnivå de senaste åren. Nu behöver arbetssätten förfinas och kontinuerligt utvecklas inom de ramar som är satta.

Fortsätt utveckla studieväg 1

Stockholms stad har ett särskilt aktivt huvudmannaskap för utbildning för elever på studieväg 1. Det finns tydliga strukturer för samverkan med skolornas rektorer och staden arrangerar forum för kollegialt lärande för skolornas medarbetare. Utbildningspaketet sfi grund är etablerat på skolorna. 44 procent av eleverna på studieväg 1 läser sina första sfi-kurser inom ramen för sfi grund. Ett aktivt arbete pågår för att stärka arbetslivsanknytningen på studievägen genom att arbetsmarknadsförvaltningen tillsammans med skolorna utvecklar och testar sfi mot jobb-paketet.

Utredningen konstaterar att det är viktigt att fortsätta utvecklingsarbetet för studieväg 1. Det är en jämförelsevis liten elevgrupp, men med stora utbildningsbehov. Det är en utmaning att komma till skolan, kanske till och med för första gången, i vuxen ålder.

Förslag att stärka utvecklingsarbetet för studieväg 2

Utredningen ser möjlighet att ta ett större helhetsgrepp om studieväg 2 och förstärka det långsiktiga strategiska utvecklingsarbetet för studievägen. Syftet är att öka kvaliteten i undervisningen och göra utbildningen än mer relevant för målgruppen. Utredningen föreslår därför att arbetsmarknadsförvaltningen ska utveckla strukturer för samverkan med skolorna och inrätta forum i staden för kollegialt lärande för pedagogisk personal på studieväg 2. Flera lärare och rektorer har önskat att även pedagogisk personal på studieväg 2 ska få kompetensutveckling via kollegiala forum som idag finns för lärare på studieväg 1 och kombinationsutbildningar.

Det behövs även ett ökat fokus på arbetslivsanknytningen för den stora gruppen elever på studievägen som varken läser utbildningspaketet SFY eller en kombinationsutbildning. Denna målgrupp utgör cirka 80 procent av samtliga elever på studieväg 2. Arbetsmarknadsförvaltningen behöver tillsammans med skolorna ta fram former eller koncept för att fördjupa kopplingen till vidare studier och arbete. Det skulle exempelvis kunna innebära att utveckla en kortare modul eller ett jobbpaket med tema vidare studier och arbete, att ytterligare utveckla möjligheten att göra praktik, att införa yrkesspår eller kortare yrkespaket utifrån elevernas intressen och arbetsmarknadens behov eller ta fram förberedelsepaket inför en kombinationsutbildning. Vad som är mest relevant att utveckla, och hur det ska gå till, måste gemensamt analyseras vidare av arbetsmarknadsförvaltningen och skolorna.

Tillgängliga lärmiljöer är i fokus på skolorna

Utredningen visar att skolorna på olika sätt arbetar aktivt för att tillgängliggöra undervisningen pedagogiskt, fysiskt och socialt för att alla elever ska nå så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Många rektorer och lärare beskriver också pågående insatser för att öka kunskapen om tillgängliga lärmiljöer. Skolans specialpedagog, men också andra resurser som speciallärare, utgör ett viktigt stöd i arbetet. Under 2021 har vuxenutbildningen även genomfört en övergripande kompetenshöjande insats om tillgängliga lärmiljöer som letts av Studieteamet.

Studieteamet utgör vuxenutbildningens centrala elevhälsa. Många av de teman som lärare generellt vill veta mer om har Studieteamet expertkunskap om, exempelvis extra anpassningar, differentierad undervisning, att utforma handlingsplaner och psykisk hälsa. Utredningen konstaterar att Studieteamets resurser kan användas mer av skolorna och även samordnas bättre inom förvaltningen. Det pågår arbete för att marknadsföra Studieteamets insatser gentemot skolorna och för att utveckla samarbetet inom arbetsmarknadsförvaltningen om Studieteamets frågor.

Verka för ökad kompetens hos lärare

Lärares kompetens är avgörande för en god undervisning i sfi. Enligt skollagen ska lärare som undervisar i sfi ha lärarlegitimation och ha läst 30 högskolepoäng i svenska som andraspråk. Enligt KLIVA-utredningen är detta för lågt ställda krav på behörighet. 30 högskolepoäng i svenska som andraspråk rymmer inte den kompetens som sfi-lärare måste ha för sitt uppdrag, enligt utredningen.⁸ Ett sätt att öka kvaliteten i sfi-undervisningen är därför att verka för att öka andelen lärare inom sfi med pedagogisk

⁸ SOU 2020:66, Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk.

examen, ämnesbehörighet och även fördjupade kunskaper i svenska som andraspråk. Arbetet kan exempelvis handla om att se över avtalets utformning av krav på utbildade lärare och ämnesdjup. I nuvarande avtal finns till exempel möjlighet för skolorna att få högre mervärdespoäng om de erbjuder lärarna extra tid för individuell kompetensutveckling. Behörighet, legitimation och möjlighet till kompetensutveckling är delar som ingår i förvaltningens enhetsuppföljningar. I sammanhanget är det dock viktigt att ta i beaktande att den nationella bristen på sfi-lärare⁹ innebär utmaningar i arbetet med att öka andelen lärare med pedagogisk examen. Det finns därför behov av att parallellt med arbetsmarknadsförvaltningens interna utvecklingsarbete även följa det nationella utvecklingsarbetet på området, bland annat utifrån de förslag med fokus på kompetensutveckling av lärare som lyfts fram i KLIVA-utredningen¹⁰. Det utvecklingsarbete som bedrivs utifrån stadens ansvar som huvudman är dock viktigt för att fortsättningsvis erbjuda skickliga lärare kompetensutveckling, även i de fall där formell behörighet saknas.

Digitalisering är ett fortsatt viktigt utvecklingsområde

Arbetsmarknadsförvaltningen arbetar aktivt med olika frågor om digitalisering med särskilt fokus på sfi. Utredningen delar tidigare erfarenheter av att det finns ett stort behov av ökad digital kompetens hos lärare och elever. En viktig förutsättning är en god och likvärdig tillgång till digital teknik i undervisningen, något som både lärare och elever har lyft i intervjuerna. Arbetsmarknadsförvaltningen arbetar under 2022 med ett utvecklingsprojekt där man lånar ut digitala enheter till elever som läser sfi eller en kombinationsutbildning på två skolor i egen regi. Resultatet ska användas som underlag inför kommande upphandling.

Enligt läroplanen för vuxenutbildningen och kursplanen för sfi ska eleverna få möjlighet att *utveckla* sin digitala kompetens, vilket ställer krav på skolan att kunna ge elever ledning och stimulans utifrån flera olika kunskapsnivåer. Lärare har vid intervjuer lyft frågor om vilken digital kompetens elever behöver utveckla. Skolorna kan därmed behöva ytterligare stöd i vad det innebär att utveckla elevers digitala kompetens. Arbetsmarknadsförvaltningens uppdrag under 2022 om att utreda elevers och aspiranternas behov av digital kompetens kan utgöra ett viktigt underlag för att stötta skolorna i detta arbete.

⁹ SOU 2020:66, Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk. Sid. 332.

¹⁰ SOU 2020:66, Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk. Kapitel 11.

Förslag att införa intag i längre intervall i nästa komvuxavtal

Utredningen konstaterar att det finns stora pedagogiska vinster med att ha sammanhållna studiegrupper¹¹ för elever på sfi. Det gynnar en god lärandemiljö för eleverna och skapar goda förutsättningar för läraren att planera en kvalitativ undervisning över flera veckors tid. Utredningen visar att det kontinuerliga intaget, där skolorna får nya elever varje vecka, försvårar att hålla studiegrupper sammanhållna. Kommande komvuxavtal bör därför utformas så att intaget till varje skola och studieväg ska kunna ske i längre intervall.¹² Varje skola tar då emot elever vid en studieväg exempelvis var femte vecka. Genom att skolan inte får nya elever inom en studieväg under fem veckor finns goda möjligheter att hålla grupperna sammanhållna under denna tid. Nuvarande avtalskrav att ha studiegrupper med kontinuerligt intag bör också tas bort.

Kommunen ska enligt skollagen verka för att nyanlända flyktingar kan påbörja studier i sfi inom en månad.¹³ Om intag till en studieväg endast sker vid ett datum var femte vecka kan en elev som längst behöva vänta sju veckor på att starta sin utbildning. Utredningen lyfter ett möjligt sätt för att elever på de tio skolor som har studieväg 2 och 3 ska kunna påbörja sina studier snabbare. Skolorna kan delas in i två olika grupper med två olika intagsdatum per studieväg. Varje skola har då bara ett intag var femte vecka per studieväg, men för eleverna finns två olika intagsdatum under en femveckorsperiod. För den elev som söker blir det därmed möjligt att välja en skola och börja studera inom en månad, eller vänta tills nästa intag sker.

Det är viktigt med en geografisk spridning på skolorna i de två grupperna i och med att skolors geografiska läge har mycket stor betydelse för elevens val av sfi-utbildning.¹⁴ På studieväg 1 finns idag endast tre skolor. Det ger inte samma möjlighet att ha två olika intagsdatum med en tillfredställande geografisk spridning vid varje intag. Det behöver därför utredas vidare om det eventuellt finns andra möjliga lösningar för att minska den längsta tiden det tar att börja studera sfi även inom studieväg 1.

Inför kommande upphandling behöver arbetsmarknadsförvaltningen tillsammans med skolorna fortsatt analysera hur intag i längre intervall kan genomföras. En gedigen risk- och konsekvensanalys

¹¹ Dessa studiegrupper är sammanhållna och därmed stängda för intag av nya elever under minst fem veckor.

¹² Förslag om sammanhållna studiegrupper och intag av elever berör även studieväg 3.

¹³ 20 kap. 29 § skollagen (2010:800).

¹⁴ Sweco (2017), Val till vuxenutbildning och sfi. Marknadsundersökning och analys avseende studerande inom vuxenutbildning och sfi.

behöver göras, där särskilt ekonomiska konsekvenser av att ha sammanhållna grupper och intag med längre intervall analyseras. Det behöver närmare undersökas hur andra kommuner organiserar intaget av elever. En grundläggande princip i Stockholms stad är att eleven fritt får välja utbildning och anordnare inom vuxenutbildningen. Vissa andra kommuner styr i högre grad intaget av elever och vilken skola som ska ta emot nya elever. Det kan ge ökad möjlighet att organisera sammanhållna studiegrupper.

Förslag att utveckla formerna för sfi flex

Studiegruppen sfi flex infördes i nuvarande komvuxavtal för att möta behovet av flexibilitet för elever som vill kombinera studier med arbete eller andra aktiviteter. Sfi flex riktar sig till elever som inte regelbundet kan närvara och följa undervisning dagtid eller kvällstid. Sfi berättigar inte till studiemedel vilket gör att många elever kan behöva ta de arbeten som erbjuds på olika tider.

Utredningen visar att sfi flex inte har införts på skolorna på det sätt, eller i den omfattning, som det var tänkt enligt avtalet. Många skolor menar att ersättningen är alltför låg för att införa flexgruppen. Några ser även pedagogiska problem med att utforma sfi flex. Utredningen föreslår därför att arbetsmarknadsförvaltningen ska utveckla formerna för sfi flex. I det ingår att analysera vilka som ska vara målgruppen och hur många skolor som bör tillhandahålla studiegruppen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen Vuxenutbildning Stockholm med stöd av utvecklings- och utredningsstaben.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

Arbetsmarknadsförvaltningen konstaterar att utredningen innehåller flera förslag inom olika områden som berör sfi men också vuxenutbildningen generellt. Arbetsmarknadsförvaltningen avser att fortsatt analysera utredningens slutsatser och förslag i syfte att det ska utgöra grund för fortsatt utveckling av sfi. Flera delar i utredningen behöver särskilt tas in i arbetet inför nästa upphandling, exempelvis förslag om intag i längre intervall, utformning av studiegrupper och frågor om lärares behörighet och fördjupning i svenska som andraspråk.

Jämställdhetsanalys

I utredningen redovisas statistik utifrån kön. Liksom för vuxenutbildningen totalt, är andelen kvinnor inom sfi högre än andelen män. På studieväg 1 är 69 procent av de studerande kvinnor och på studieväg 2 är 56 procent av eleverna kvinnor.

Även fler kvinnor än män tar ett godkänt betyg. Hälften av kvinnorna tar ett godkänt betyg inom två år jämfört med 36 procent av männen. Inom sfi är det alltså vanligare att män gör avbrott från studierna. Det är även vanligare för män som gör avbrott att gå vidare till arbete än det är för kvinnor som gör avbrott. För kvinnor som kommit till Sverige som flyktingar eller genom en anknytning är det särskilt viktigt att ta betyg för att gå vidare till studier eller arbete. Exempelvis är endast 15 procent av kvinnorna som kommit till Sverige som flyktingar i etablerad ställning på arbetsmarknaden ett år efter ett avbrott.

Insatser för att öka kvaliteten i undervisningen så att fler elever når målen med utbildningen är därmed viktiga ur ett jämställdhetsperspektiv. Förslaget om att utveckla studie- och arbetslivsperspektivet för studieväg 2 bör därför också särskilt beakta hur kvinnors etablering på arbetsmarknaden kan gynnas. Även förslaget om att stödja skolorna i att utveckla elevers digitala kompetens har stor betydelse för kvinnor. Kvinnor inom sfi har en jämförelsevis kortare studiebakgrund, vilket ofta medför en lägre digital kompetens. Kvinnor har också visat sig ha sämre tillgång till en egen adekvat digital enhet för studier. Arbetsmarknadsförvaltningens arbete för en likvärd tillgång till digital teknik är därmed också viktigt ur ett jämställdhetsperspektiv.

Amanda Broman
Tillförordnad förvaltningschef
Arbetsmarknadsförvaltningen

Anna Saldeen Jonsson
Avdelningschef
Vuxenutbildning Stockholm

Bilaga

1. Rapport: En genomlysning av sfi med fokus på studieväg 1 och 2

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Amanda Broman, Tillförordnad förvaltningschef	2022-08-31
Anna Saldeen Jonsson, Avdelningschef Vuxenutbildning Stockholm	2022-08-31